

Készítették: a Budapesti Módszertani Szociális Központ és Intézményei munkatársai

A foglalkoztathatóság fejlesztése

JÓ GYAKORLATOK A FOGLALKOZTATHATÓSÁG FEJLESZTÉSÉRE A HAJLÉKTALAN EMBEREK KÖRÉBEN

I.

A BMSZKI ORIGÓC NAPPALI CENTRUM AKTIVIZÁCIÓS PROGRAMOK

Hajléktalan emberek társadalmi és munkaerő-piaci integrációjának szakmai és módszertani megalapozása
TÁMOP-5.3.2-08/1-2008-0001

Összefogás Közalapítvány

FOGLAK projektiroda

1134 Budapest, Dózsa Gy. út 152.

telefon: (06-1) 238-95-28

*Projektiroda: 1084 Budapest, Szentkirályi
u. 22-24., telefon: (06-) 789-62-77*

E-mail cím: kmregio@foglakprojekt.hu

Honlap: www.foglakprojekt.hu

Tartalomjegyzék

Előzmények	2
Gyakorlati megvalósítás	5
Csoportvezetői feladatok meghatározása	5
Feladatok elosztása	5
Toborzás	6
Tematika meghatározása	6
Szociális munka hozzákapcsolása	6
Eszközök beszerzése	7
Nyílt csoport, zárt csoport	8
Csoportfolyamatok lezárása	8
Dokumentáció	9
Tapasztalatok	9
Hatások	14
MELLÉKLETEK	18

Előzmények

Az Origóc Nyitott Pince 2007 októberében nyitotta meg kapuit az ügyfelek előtt.

Nekünk, szociális munkásoknak is új feladatot jelentett a munkánk során, hogy délutánonként csoport foglalkozásokat tartssunk. A célunk az volt, hogy ügyfeleinknek olyan programokat nyújtsunk, amiben ők is aktívan részt tudnak venni, kinyilváníthatják véleményeiket, megbeszélhetik nézetkülönbségeiket, ezzel is fejlesztve kommunikációs és problémamegoldó képességeiket, egyszóval aktivizáljuk őket.

A csoportfoglalkozások **kialakítása** során elsődleges szempont volt, hogy olyan programokat találjunk ki, amelyben korlátok nélkül mindenki részt tud venni, ne legyen olyan tényező, ami miatt valaki kizorul egy tevékenységből. Célcsoportunk főként az utcán és éjjeli menedékhelyen alvó emberek lettek, mivel neki kevesebb lehetőségük van részt venni ilyen foglalkozásokon, mint az átmeneti szállókon élőknek, de nem zártuk ki őket sem a csoportokon való részvételből.

A csoportok működtetése mellett a szokványos melegedő funkciókat is fent kell tartani, hogy folyamatos minden szolgáltatás elérhető legyen, ezért délutánokra tettük e csoportok időpontját, amikor is befejeződnek a fürdés és mosások. Délelőtt mindenféle szolgáltatást igénybe vehetnek az ügyfelek, (reggelizés, ételmelegítés, fürdés, mosás, hajvágás) ezek befejeztével kezdődhetnek a programok. Mivel minden csoportnak meghatároztuk, ki a felelőse, így a kapuk azon ügyfeleinknek is nyitva maradnak, akiknek délután lenne szüksége a csoporton kívüli tevékenységre, van elég szociális munkás ahhoz, hogy nekik is tudjunk segítséget nyújtani. A konyhát egész nap lehet használni ételmelegítésre, kávéfőzésre, nem korlátoztuk a nyitva tartását. Mivel nem tettük kötelezővé a csoportokon való részvételt, így mindig akadnak külső szemlélődők is.

Fontos megemlíteni, hogy e délutáni foglalkozásokkal nem az volt a célunk, hogy idevonzzuk azokat, akiknek más teendőjük lenne, ügyeik intézésében kellene előrehaladniuk és ahelyett töltsék nálunk idejüket, hanem azokat szerettük volna aktivizálni, akik rendszeresen előfordulnak nálunk, és már nem gondolják úgy, hogy ők megfelelnek egy munkahelyen, vagy helyt tudnának állni a munkaerőpiacon, iskolában. Célunk önbizalmuk erősítése, énképük helyreállítása, önismeretük fejlesztése volt.

A csoportok **célja** mindenképpen az volt, hogy előnyökhöz juttassuk ügyfeleinket ezen foglalkozásokon keresztül. Fontos szempont volt, hogy a mindennapi rutinból kizökkentsük őket, valami újat hozzunk be életükbe. Valami olyan feladatot adjunk nekik, vagy adjanak

saját maguknak, egymásnak, amin elgondolkodnak, tovább gondolhatják még a csoport után is, és még később is visszajöjjen beszédtemaként. Nehéz volt olyan foglalkozásokat kitalálni, ami nem igényel plusz szakértelmet. A csoportozásnak nagy veszélye, hogy előjöhettek olyan témák, reakciók, amit lehet, hogy szociális munkásként nem vagyunk képesek kellőképpen lereagálni, kezelni. Ezért mindig olyan témát választunk, ami még nem túl mély, de mégis felszakíthat olyan gondolatokat, amiért érdemes megtartani a délutáni programot.

Egy kötetlenebb beszélgetés során sokkal könnyebben nyílik meg az ügyfél, mint íróasztal mögött, papírok felett ülve. A célok között szerepel ez is, hogy más körülmények között, más szerepben, az ügyfél partnernek érezve bennünket beszélgesse velünk.

A csoportok kialakításakor figyelembe vettük az eddigi tapasztalatunkat, észrevételeinket azal kapcsolatban, hogy mit figyeltünk meg, mivel szeretik ügyfeleink idejüket tölteni a melegedőben, mi az, amiben kedvüket lelik, úgy hogy az hasznukra is válik, fejlesztik vele magukat, alkothatnak. Legfőképpen a motiváció elősegítése fontos, hiszen a mindennapos kudarcok átélése után fontos, hogy legyen miért előrelépniük. Sokan vannak, akiknek csak fel kell idézni, hogy milyen is az, amikor sikerélményük van, mi az, amiben jók tudnak lenni. Vannak ügyfelek, akiknek a mindennapi étel megszerzése, beengedéskor a bejutás az éjjeli menedékhelyre, egyenlő a küzdelemmel, hiszen sokszor előfordul, hogy már lecsúszik mindenről, amit természetesen kudarcként él meg, és nem jut energiája másra gondolni, mint ezekre. Persze elsődlegesek a fizikai igények kielégítése, és ezek nélkül nem is tud tovább menni egy másik szintre, ahol esetleg már más fajta igényi is felszínre jöhetnének.

Az adott csoportfoglalkozások minden héten meghatározott napon vannak, meghatározott időintervallumban, de elengedhetetlen, hogy rugalmasak legyünk, hiszen mindig előfordulnak csúszások a mosásban, fürdésben. Fontos megemlíteni, hogy a 2008-as év alatt a csoportok napjai is megváltoztak, különböző felszerelések és teremfoglalási okok miatt.

Hétfői napokon az első időkből a játékcsoportot tartottuk, amit aztán az év vége felé át tettünk péntekre. Keddi napokon tartjuk a film klubot. Szerdán nincsen csoportunk. Csütörtökön kézműves foglalkozás van, és pénteken egy beszélgetős csoport van, aminek témáira előre felkészülünk.

Ügyfeleink részére fontos a rendszeresség ténye is, az erre való rászoktatás. Minden egyén számára, hajléktalanok esetében pedig különösen fontos a napirend, ami ad egy keretet és egy kis stabilitást tud nyújtani az életükben. Megszokják, hogy az adott napon, adott időben kell jönni, és tudják, mire számíthatnak.

A csoporton való részvétel, a csoportban való szereplés is segít képet kapniuk magukról. Fontos, hogy középpontban vannak, vagy csöndben meghúzódnak hátul. Ez párhuzamot képezhet, hogy az életben is milyen szerepben mozognak. Teret ad annak, hogy visszajelzéseket kapjanak magukról, viselkedésükről, hogyan tudunk hangot adni véleményüknek. Ezekből sokat tanulhatnak, jobban odafigyelhetnek magukra, alkalmazhatják a későbbi életükben. Megtaníthatja őket, hogy egy munkahelyen hogyan kell viselkedni, hogyan mondja el, fejezze ki nem tetszését anélkül, hogy annak negatív következményei legyenek. A beszéd választékosságában is visszatükröződhet mindez. Figyelmeztetést kaphatnak, hogy mit illik és mit nem illik mondani. Egymás között nem úgy beszélnek, mint mondjuk egy munkahelyen, ahol vannak megfelelési kényszerek, amit nem csak a munkában, hanem viselkedésben, beszédben is teljesíteni kell. Finom módszerekkel kaphatnak visszajelzést, hogy mit csinálnak jól és mit nem. Felkészülési lehetőséget ad minderre, megtanulhat megfigyelni másokat, hogy ők hogyan beszélnek komoly témákról, egymás véleményeit meghallgathatják. Kellő fokú türelemmel, igaz lassan, de tanulhatnak saját magukról. Akármilyen csoportról is beszélünk, az egyén viselkedése megváltozik, amikor nem egyedül van, hanem tartozik valakikhez.

Gyakorlati megvalósítás

Csoportvezetői feladatok meghatározása

Egy csoport elindításánál a csoport vezetőjének komplett feladatkört kell ellátnia, ami a következő feladatokat tartalmazhatja:

- a foglalkozások módszeres megtervezése, megszervezése a legapróbb részletekig, lehetőleg előre meghatározott időtartamra (foglalkozások meghirdetése, terjesztése, hogy az információ eljusson a célcsoporthoz)
- a csoport irányítása folyamatában is, és a foglalkozás alatt is
- a csoporton belüli folyamatok figyelése
- összehangolás a melegező többi szolgáltatásával időben és térben
- a csoport koordinálása, a megfelelő irányba terelése
- a csoport ideológiájának megfogalmazása
- célok megfogalmazása, meghatározása
- szakértelem híján kompetens szakember felkutatása, meghívása
- a csoportbizalom megteremtése
- keretek meghatározása mind időben, mind anyagilag
- résztvevők kezelése, motiválása
- javaslatok, észrevételek fogadása, kezelése
- ügyfelek bevonása, toborzása
- eredmények mérése, visszajelzések figyelembe vétele
- tapasztalatok megosztása
- eszközök beszerzése, ezek anyagi hátterének felkutatása
- a foglalkozások lezárása
- elégedettségi kérdőív elkészítése, kitöltése, értékelése
- adminisztráció vezetése

Feladatok elosztása

A csoportvezetői feladatok elosztása során fontos szempont, hogy ki milyen tapasztalattal rendelkezik, milyen kapcsolatrendszere van, milyen témában érzi hozzáértőnek magát, mi áll hozzá a legközelebb. Ki mit tud vállalni. A kompetencia kérdése is meghatározó. A cso-

portok elosztása és az azon belüli feladatok megosztása az első feladatok között kell, hogy szerepeljen.

Toborzás

A csoportok elindításakor az első fontos tényező, hogy hogyan hívjuk fel az emberek figyelmét erre a lehetőségre. Megfelelő tájékoztatás az időpontokról, pontos tájékoztató a csoportok témájáról. Fel kell mérni, hogy mire van szükség, ki milyen témakörben érdekelt.

Fontos elmondani a határokat, megfelelő tájékoztatást adni a keretekről, időtartamról, hogy mire lesz lehetőségük. Milyen fajta csoportozásról lesz szó, mennyire lehet becsatlakozni, milyen szabályokkal, feltételekkel indul. Fontos meghatározni, hogy kik lehetnek a résztvevők, ha erre szükség van.

Tematika meghatározása

Strukturáltan, előre meghatározott témákat feldolgozva kell elindítani a csoportokat.

Egy meghatározott időtartamra kell tervezni, mindig felkészülve az adott témából.

A célokat meg kell határozni, lefektetni a szabályokat, feladatokat, leírni, hogy később is tisztán lehessen követni a folyamatot, kinek mi a dolga. Fontos átgondolni, hogy mit lehet megvalósítani a gyakorlatban is, átgondolni, hogy mennyire teljesíthetőek a feladatok a vezető és a tagok részéről is. Számításba venni az esetleges kudarcokat is.

Szociális munka hozzákapcsolása

A szociális munka során ügyfeleinkkel ki kell alakítani egy mélyebb, bizalmas viszonyt. Ez legkönnyebben úgy érhető el, ha nem csak hivatalos beszélgetés során, hanem kicsit „könnyebb” szituációkban is kapcsolatba lépünk velük. A foglalkozások során a szokásostól eltérő élethelyzetben kerülünk kapcsolatba, ami jobban teret ad nekik arra, hogy megnyíljanak. A csoportozás során az ügyfél is más szituációban van, el kell helyezkedni a csoportban, meg kell nyilvánulnia valamilyen módon. Rövid időn belül kiderül, hogy központi személy lesz, vagy inkább meghúzódik a háttérben. Fontos, hogy bármilyen attitűddel érkező csoporttagot megfelelően kell kezelni, oda kell figyelni arra, hogy ne legyen elnyomva senki, és mindenki ugyanolyan eséllyel tudjon szerepelni. Azzal, hogy az ügyfelünk jobban meg tud nyílni, a szociális munkásnak is megkönnyíti munkáját, több információt tudhat meg róla, és nagyobb tudás birtokában több eszköze van a segítségnyújtásra.

A csoporton belüli munka teret ad az embereknek a véleménynyilvánításra, visszajelzéseket kaphat viselkedésére, segítségül szolgálhat a további kommunikációjában. Olyan szituációba is kerülhet, ahol meg kell felelnie, ezt itt gyakorolhatja, irányítást is kaphat ehhez. Előfordulhatnak viták, ahol érvelni kell, és jól fogadni az ellenérveket, megfelelően reagálni arra. Mindenképpen olyan alapul szolgálhat ez a tér, ahol előnyökhöz juthat, akár a mindennapi életben, kipróbálhatja saját magát, a társas viselkedést gyakorolhatja. A csoportokon való részvételekből számos előnye származhat. Leghasznosabb úgy gondolom az angol óra volt, mivel nem sok lehetőségük nyílik a nyelvtanulásra, még ha csak rövid ideig is tartott. Hasznos dolognak tartották a nyelvtanulást, mivel szerintük is elengedhetetlen legalább egy idegen nyelv alapfokú ismerete, akármilyen munkáról is legyen szó. A kézműves foglalkozásokon megtanulhattak néhány technikát, hogy hogyan lehet teljesen értéktelen dolgokból használati vagy dísz tárgyat készíteni. A Tetrapackos dobozból készített pénztárcák nagyon elnyerték tetszésüket, amiből aztán alkalmi munkavállalói kiskönyvvvel pénzhez is tudtak jutni. Néhány alkalommal adományruhákból kiválogatott szatyrokat, pólókat batikoltunk, amit azóta is viselnek ügyfeleink. Lehetőségük nyílt használni a varrógépet, amit egyik kollégánk hozott be és ajánlott fel segítségül, amit ügyfeleink igen aktívan használtak is. Ennek kapcsán kiderült, hogy sok ügyfelünknek van varrónői képzettsége, amin szintén tovább gondolkodhatunk, hogy miket lehetne felhasználni az ő tudásukat. Több ügyfelünk igen tehetséges a rajzolás, festés terén, készítettek a melegedő születésnapjára ajándékot nekünk, ami azóta is a helyiségünk éke. A Karácsony eljövetelével mindig lehangoltabbá válnak ügyfeleink. A 2008-as évben sikerült egy nagyobb fát beszerezni, amire ügyfeleink gyártották a díszeket, mézeskalácsot fűztek, s aztán ők is díszítették fel a fát. Nagyon családias hangulatban zajlott le az a délután, sokan megköszönték, hogy lehetőségük volt részt venni ebben, hiszen sokaknak hiányzik a családias légkör.

Eszközök beszerzése

Egyik legmeghatározóbb kérdése a foglalkozások megtartásának, hogy milyen anyagi forrásból tudjuk működtetni azokat. Mennyi pénzből lehet gazdálkodni, az milyen szükségletekre elég. Milyen tárgyi feltételek állnak rendelkezésünkre, miket kell még beszerezni. Anyagi források nélkül milyen úton tudunk hozzájutni a kellékekhez, vagy esetleg pénz hiányában mit tudunk megvalósítani. Honnan értesülhetünk pályázati lehetőségekről, ezeket mire lehet elkölteni.

Anyagi segítség nélkül az ismerősök útján lehet a legkönnyebben eszközökhöz jutni, és saját magunk körül is körbe kell nézni. Interneten is próbáltunk szponzorokat keresni, és rá is ta-

láltunk a Lélegzet Alapítványra, akik a Zöld Levél Program keretében az udvarunk kizöldítésében adtak igen nagy anyagi és szakmai segítséget. A Retextil munkatársai-akiket egyik kolléganőnk ismerősei útján találtunk meg- ötleteiket hozták el nekünk ingyen, segítettek ügyfeleinket belevonni a munkába hasznos tanácsokkal, ötletekkel láttak el minket.

A kézműves csoport aktivitását a Vagyunk Otthontalan Művészek Egyesületének két tagja is támogatta. Ők is ötleteikkel járultak hozzá működésünkhöz, megmutattak és megtanítottak különböző technikákat.

A csoportfeladatok elosztásánál meg kell határozni, hogy ki vállalja az eszközök beszerzését. Ezt lehet csoportonként is, de egy „közös” anyagbeszerző is lehet. Elengedhetetlen, főleg, ha pályázati pénzből szerezzük be az anyagokat, hogy pontosan nyilvántartást vezessünk róla, hogy mennyit és mikor költöttünk el belőle.

Felvehetjük egy olyan szervezettel a kapcsolatot, aki esetleg támogatást nyújtana a felmerülő költségekben, vagy készíthetünk termékeket újrahasznosítható anyagokból, akkor csak a környezetünkben kell körbetekinteni és máris számos dolog alapanyagához hozzájutunk.

Nyílt csoport, zárt csoport

Foglalkozásaink alkalmával tarthatunk nyílt és zárt csoportot is. A kettő közötti különbséget fontos hangsúlyozni, és ennek függvényében betartani is.

A **zárt csoport**: egymással rendszeresen találkozó, állandó tagokból álló nevelési célra szervezett és a csoportvezető részvételével működő csoport.

A **nyílt csoport**: olyan nevelési célra szervezett és a csoportvezető részvételével működő csoport, amelynek tagjai változhatnak, esetleg alkalmanként visszatérhetnek.

Célszerű a csoportok indulása előtt megfogalmazni, hogy mi is a cél, ezt milyen csoportokkal lehet megvalósítani, a résztvevők el tudják-e fogadni a nyílt vagy zárt csoportok részvételével kapcsolatos szabályokat. Természetesen mindig lehet változtatni a folyamat során, ha arra van igény.

Melegedőnkben a nyitott csoportok működtetése mellett döntöttünk, ami lehetőséget ad a kezdetben bizalmatlan klienseinknek is, hogy menet közben bekapcsolódjanak.

Csoportfolyamatok lezárása

A csoportfoglalkozásokat minden alkalommal le kell zárni. Ennek több módját lehet használni, de célszerű egy zárómonddal befejezni. Ekkor bármelyik résztvevő jelezheti véleményét, észrevételeit, kifejezheti érzéseit. Mindig teret kell adni a vélemények kifejezésének.

Fontos, hogy próbáljuk meg úgy lezárni, hogy senkiben ne maradjanak negatív érzések, ne úgy menjen el, hogy nem mondhatta el a véleményét.

Dokumentáció

A foglalkozása dokumentációja elengedhetetlen. Hasznos, ha már a kezdetektől dokumentálva van minden csoporttal kapcsolatos információ, költségek, résztvevők száma, minden alkalommal jelenléti ív.

Pontos vezetés esetén kiváló statisztikát lehet belőle készíteni. Ki tudjuk elemezni belőle, hogy milyen ügyfélkör vett részt legtöbbször a foglalkozásokon, melyik a legnépszerűbb, melyiket szerették a legjobban.

Ezen kívül még hasznos a további munkák előkészítésében, anyagilag is megmutathatja a szükséges keretet, tudunk belőle előre tervezni. A csoportokra érdemes jelenléti íveket készíteni, dátummal és a csoport nevével ellátni, így mindig nyomon követhetők papíron is. Ezeket össze kell gyűjteni és elrakni, beszámolókhhoz igen nagy segítségül szolgálhat.

Tapasztalatok

A csoportvezetések elosztásánál közre játszott a kollégák érdeklődési köre, ki mit vállalt, kinek milyen ismeretei, tapasztalatai, kapcsolatai voltak az adott témában. A feladatok megosztásakor figyelembe kellett venni számos tényezőt, ami komplettebbé tette ezen programokat, és nem feltétlenül a maga a beszélgetéshez és tevékenységhez kapcsolódott. Ezek közé tartozik az adminisztráció, a kellékek beszerzése, tárgyi feltételek elégséges megléte, ennek megszervezése, és a munkafolyamat figyelése, különböző tanulságok levonása, megbeszélése, statisztika készítése.

Fontos eleme a délutáni programoknak, hogy kellőképpen odafigyeljünk az ügyfelektől kapott visszajelzésekre, amit később közösen megbeszélünk. Nem szabad rájuk erőltetni, még akkor sem, ha mi nagyon hasznosnak gondoljuk, hiszen értük van elsősorban.

Munkánk elején, az első megbeszélések alkalmával megosztottuk egymás között a csoportok vezetését. Hárman dolgoztunk a melegedőben, három csoport indult útjára. Minden csoportvezető vállalta, hogy heti rendszerességgel előre felkészül a következő alkalomra, beszerzi a szükséges kellékeket, átgondolja a munkafolyamatot. Fontos, hogy mindhárman a „saját” programjainkra figyeltünk oda, így mindenkinek csak arra kellett koncentrálnia. Saját maga tudta követni a programokat, tudott együtt dolgozni, gondolkodni az ügyfelekkel. Természetesen nyomon követtük egymás foglalkozásait is, hiszen előfordul, h egyikünk nem tud jönni. Fontos, hogy egy konkrét ember volt a kontaktszemély, akinek lehetett jelezni az igénye-

ket és véleményeket. A munkaprogram meghatározásakor nem egy évre előre terveztünk, átlagosan egy hónapra tudtuk meghatározni, hogy mik is a tervek. Mindig jöttek új gondolatok, de fontos, ezekre fel is tudjunk készülni. A tervezés szerves részét képezte munkánknak. Sok előmunkálatot igényelnek az effajta motivációs programok. Mivel a melegedőnk megnyitásával párhuzamosan elindultak a délutáni munkálatok is, nem tudtuk, hogy mire számítsunk ügyfeleink részéről. Nem tudtunk felkészülni, hogy a programok milyen létszámmal fognak indulni, milyen érdeklődésre készüljünk. Ez a fajta munka új volt ügyfeleinknek és új volt nekünk is. Tapasztalatokkal nem nagyon bővelkedtünk, de ügyfeleink igényei felé nyitottak voltunk, együtt alakítottuk az elfoglaltságokat.

Nagyon aktív részvétellel indultak a foglalkozások, az ügyfelek részéről pozitív visszajelzéseket kaptunk, aztán persze jöttek sorban az igények is. A csoportok beindításakor dilemmát okozott számunkra, hogy mi lesz azon emberekkel, akik nem vesznek részt a csoportokon, nyitott vagy zárt csoportokat indítsunk útjára. Olyan koncepcióval indultunk, hogy csak az tartózkodjon nálunk délután, aki közreműködik a foglalkozásokon. Zavarónak érezhetik a „kívülállókat” azok, akik éppen benne vannak egy beszélgetésben, játékban. Ez a stratégia megdőlni látszott, sok ügyfél érdeklődött, de sokan csak megfigyelőként vettek részt, amiről nem feltételül gondoltuk, hogy rossz lehet. A csoportban, mint az életben ugyanúgy vannak, akik központban szeretnek lenni, vannak, akik inkább hátrébb húzódnak, de attól ugyanolyan értékes résztvevők maradnak.

Három csoport indult el a nyitáskor: játék csoport, filmklub és kézműves csoport. Később egy portugál gyakornok segítségével 3 hónapon keresztül sikeresen lezajlott egy angol tanfolyam is, ami csupán azért ért véget, mert haza kellett utaznia a tanítónak. Ügyfélkörünknek ez nyerte el legjobban tetszését. Mivel érzékeljük, hogy mennyire szeretnek nyelvet tanulni, és főleg, hogy mennyire hasznos is ez számukra, szerettük volna, ha a nyelvi órák folytatódnak. Ismét egy önkéntes segítő személyében találtunk rá a tanárunkra egy hölgy személyében. Azonban személyes okok miatt nem tartott tovább pár alkalomnál közös munkánk. Terveink között szerepel, hogy minél hamarabb sikerüljön találni egy új segítőt, aki taníthatná ügyfeleinket idegen nyelvi ismeretekre.

A csoportok között a legnagyobb előkészületet a **kézműves foglalkozás** igényelt. Az év folyamán több segítő is akadt, aki új ötleteket hozott be a munkánkba, ezzel javítva minőségét, és hangulatát a csoportunknak. Fő szempont volt figyelembe venni az adott évszak adott ünnepeit, alkalmait, lehetőséget biztosítva, hogy megfelelő díszítéseket, használati tárgyakat készítsenek maguknak. Legtöbb esetben melegedőnk ékeit készítették el, amiket azóta is őrzünk, és lehetőségeinkhez mérten ki is állítunk. Az előkészületek során mindig előre megbeszéltük az ügyfelekkel és kollégákkal, hogy mit is fogunk készíteni következő alkalommal, amihez ja-

varész ők adták az ötleteket. Segítőink, ötletadóink között megjelentek alapítványok, szervezetek, de a Vagyunk Otthontalan Művészetek Egyesületének két tagja is részt vett foglalkozásinkon új, kreatív ötletekkel segítve sorstársaik bevonását. foglalkozásainkba. A kapcsolat azóta is megmaradt velük. Egy másik inspiráló projekt is kialakítódott melegedőnkben a kézműves csoportból kiindulva. Újrahasznosítható anyagból, ivóleves dobozból készítették pénztárcát klienseink, amiből egy alapítványon keresztül, alkalmi munkavállalói kiskönyvvvel anyagilag is támogatva lettek. Ez a projekt több hónapon keresztül tartott, és a lehetőségtől függően meglehet, hogy újraindul. Ez nagyban motiválta ügyfeleinket a munkavállalásra, 4 fő vett részt folyamatosan ebben, akik azóta már átmeneti szállón élnek és rendszeres munkával rendelkeznek.

A **filmklub** a másik olyan előkészületet igénylő foglalkozás, amihez kellőképpen át kellett gondolni, hogy melyik is az a film, ami megmozgatja ügyfeleinket, de mégis élvezhető majdnem mindenki számára. Nehéz volt megállapítani, hogy a filmek témájában milyen komolysáig mehetünk el. Ügyfeleink aktívan részt vettek filmjeink kiválasztásában, nemegyszer előfordult, hogy ők maguk hozták. A filmek megtekintése után beszélgetések alakultak ki különböző témákban, kisebb-nagyobb csoportokban, amik a jövőre nézve is hasznukra válhat. Előjöhethetnek olyan témák, amikben egyáltalán nem jártasak, új információkhoz juthatnak, képessé válhatnak véleményüket megfelelően megfogalmazni, stb.

A film kiválasztásánál előfordult, hogy ötletet merítettem az Addictus referenci előadáson megnézett filmekből, és azok közül is választottam.

Néhány a megtekintett filmek közül:	
<ul style="list-style-type: none"> - Csudafilm - Álmaimban Argentína - Az ígéret megszállottja - Míg tart a bor és friss a rózsa - Binjip - Harry Potter - Fülledtség - Hair - A mindenható - A múlt árnyai - A halál ára - A pokol konyhája - Én, Pán Péter - Garden State - Lökött Jane - 300 - Asterix és Obelix - Csontdaráló 	<ul style="list-style-type: none"> - Fegyvernepper - Horgász a pácban - Ötödik elem - Rosszfiúk - Főnök inkognitóban - Sztracsatella - Bűnvadászok - Bérgyilkos a szomszédomban - Sose halunk meg - Mindenható - A hazugsággyáros - Csinibaba - Emelt fővel - Jane Eyre - Hóbortos hétvége - Legényanya - Taxi - Disturbia

A **játék csoport** a szociális munkás és ügyfél közötti kötetlenebb beszélgetésre ad alkalmat.

Más szituációban tud mesélni magáról, sokkal barátságosabb légkörben tud hangot adni véleményének, előjönnek olyan oldalai, amiket egy íróasztal mögött ülve lehet, hogy soha nem ismer-nénk meg. A játék alkalmával nem érzik azt a különbséget, amit egy átlagos nap folyamán igen. A délutánok folyamán lehetőségük nyílik ping-pongozni, sakkozni,

kártyázni, tollaslabdázni, számos társasjátékkal játszani. Az eszközök nagy részét pályázati pénzből vásároltuk, de kaptunk adományba is, és mindenki lehetőségeihez mérten járult hozzá a csoportok létrejöveteléhez. Ügyfeleinktől is érkezett hozzájárulás.

A nyertes csapat

Hatások

Valamennyi ügyfél saját döntése alapján, nem rábeszélésre vett a részt a foglalkozásokon. Fontos elv, hogy ne kényszerítsük rá őket a részvételre, nem tesszük kötelezővé.

Mindegyik csoportunk nyíltan zajlik, akárki csatlakozhat hozzá, be lehet kapcsolódni közben is. Egyedül az angol tanfolyamot tettük direkt külön terembe, hiszen az komolyabb odafigyelést kíván. Az angol tanulásnál tartottuk fontosabbnak a folyamatos részvételt, hiszen együtt tanulnak, óráról órára készülnek az anyaggal, nem szerencsés kimaradni. Helyhiány miatt nem tudtuk megoldani állandó jelleggel, hogy a foglalkozások külön teremben legyenek, emellett, mint már említettem fontosnak tartjuk a külső megfigyelőket, szemlélődőket, akik nem aktívan vesznek részt. Meghozhatja viszont a kedvét, ha látja, hogy mi történik. A kézműves csoport kezdéseinél általában senki nem akar alkotni, de amint egy valaki odaül mellénk, jönnek a többiek érdeklődve, s később már ők is leülnek, s dolgoznak velünk.

A foglalkozások vége rendszerint egy záró beszélgetés, ki mivel szeretne foglalkozni a következő alkalommal, kinek milyen ötlete van, ki mihez ért. Mindenki teret kap, hogy elmondja véleményét akár pozitív, akár negatív. Jelezheti, hogy következő alkalommal eljön-e.

Nagy fluktuáció volt jellemző a csoportokra, nem volt állandó résztvevői köre. Ez alól kivétel a filmklub, aminél megfigyelhető volt, hogy kialakult egy kisebb mag, akik mindig nálunk maradnak a filmnézésre.

Mivel mindenki számára új feladatnak bizonyult a csoportmunka, (mind az ügyfeleknek, mind nekünk) szerettük volna, ha mindenképpen kapunk visszajelzéseket. Erre mind szóban, mind írásban lehetőségük volt az ügyfeleknek a csoportok végén és később is. Létrehoztunk egy ötletládát, amibe belerakhatták véleményüket, ötleteiket, és nemcsak a csoportokról, hanem egyéb másról is.

Minden hónap végén készült a foglalkozások részvételi adatairól statisztika. A nyári hónapokban a- jó időnek köszönhetően- és annak is, hogy melegedünk a pincében van, csökkent a résztvevők száma. Ezen időszakokban amúgy is kevesebb a forgalom, kevesebben veszik igénybe a melegedő más szolgáltatásait is. A hideg idő közeledtével ismét növekedett a látogatottság.

A csoportokon résztvevő ügyfelek jobban megnyíltak szociális munkásaik felé. Meg lettek támogatva erősségeikben, egyáltalán előhozódott belőlük, hogy miben jók, a hiányosságait pedig próbáltuk csökkenteni. Motiváltabbá váltak a munkába állás iránt, hatékonyabban

tudják kifejezni magukat, minden egyéb ügyeik intézésében önállóbbak tudnak lenni. Fontos, hogy észlelik magukban a hiányosságait, és problémáik megoldásához mernek segítséget kérni.

Az egyéni és csoportos beszélgetések során is azt jelezték vissza, hogy hasznosak ezek a foglalkozások, kevés lehetőségük nyílik beszélgetni az aktuális hírekről, nehézségeikről.

Megpróbáljuk őket minden fontos információval ellátni, ami ügyeik intézéséhez, munkába állásukhoz, szálláshoz jutásukhoz szükséges és az élet egyéb terén felmerülő problémáikhoz nyújthat segítséget.

Az Álláskereső Iroda munkatársainak köszönhetően minden reggel megkapjuk az aktuális kigyűjtött álláshirdetéseket, amit még nyitás előtt kitűzünk a faliújságra. Az ügyfelek ennek nagyon örülnek, hiszen hamarabb juthatnak hozzá a telefonszámokhoz, és nagyobb eséllyel indulnak a munka elnyerésére. A Menedékprogramnak köszönhetően nyomon tudjuk követni, hogy mennyi ügyfelünk veszi igénybe az Álláskereső Irodát. Pályázati lehetőségeinknek köszönve ügyfeleink nem csak állást tudnak keresni, hanem lehetőségük nyílik különböző tanfolyamok elkezdésére, általános és középiskolai tanulmányaik befejezésére. Sokan szeretnének élni ezzel a lehetőséggel a melegeidőkből is. Ehhez hozzájárul persze, hogy aktív, szoros együttműködés szükséges a szociális munkással, és a képzésekért felelős munkatársunkkal. Ez növeli ügyfeleink foglalkoztathatóságát, nagyobb terük nyílik az életben és a munkaerőpiacon is. Több eséllyel találnak számukra megfelelő állást.

Elengedhetetlennek tartom megemlíteni, hogy milyen pozitív következménye lett annak, hogy elindultak nálunk a csoportfoglalkozások. A kézműves foglalkozások alkalmával Veronika kollégámnak köszönhetően meghívtuk a Retextil Alapítvány két munkatársát, akik hasznos és kreatív tanácsokkal láttak el minket. Megmutatták, hogy hogyan lehet üres, tetrapackos dobozokból pénztárcát készíteni. A Cökxpon Ambient Társaság részéről Fehér Zoltán és Veronika munkatársunk elkezdett ötletelni, hogy hogyan lehetne foglalkoztatni az ügyfeleket. Ebből az kerekedett, hogy amennyiben a melegeidő ügyfelei vállalják, hogy készítenek pénztárcákat, és a melegeidő biztosítja a helyet és az eszközöket, akkor ez a társaság megrendel tőlünk pénztárcákat, és a kliensek alkalmi munkavállalói kiskönyvvel fizetést kapnak a munkájukért. Az alapítvány és mi is szorgalmasan neki kezdtünk a Tetrapackos dobozok gyűjtésének, hogy meglegyen a kellő számú alapanyag. A munka elindulása előtt szerződésben lettek meghatározva a feltételek, ki mit vállal és mit tud biztosítani, kik az együttműködő partnerek, és hogy ki a felelős és a kapcsolattartó a melegeidő és az alapítvány részéről.

Beindult a termékek gyártása, kézműves foglalkozás keretén belül készültek a szebbnél szebb alkotások, rá sem lehetett ismerni, hogy miből is vannak ezek a pénztárcák. Négy

hölgy vállalta el a munkát, ami 2-3 hónapon keresztül zajlott. 200 darab pénztárcára érkezett megrendelés. A pénztárcák darabjáért 210 forintot kaptak ügyfeleink és 250 forintért értékesítették egy vásárban.

A másik és a legnagyobb fejtörést okozó problémának az tűnt, hogy miként lehetne az udvarunkat, - ami szinte csak betonból áll - megszépíteni, kellemesebb környezetet varázsolni. Szerettünk volna virágokat, padokat, egy kicsit „zöldebbé” tenni. Munkatársunk interneten próbált keresgélni olyan szervezetek után, akik ebben segíthetnének minket. Rá is talált a Lélegzet Alapítvány Zöld Levél programjára. Ez a program egy egyéves városzöldítő program része, aminek az volt acélja, hogy minél több zöld felületet hozzanak létre és tegyenek rendbe az V-VII. kerületben, illetve Újlipótvárosban. Kollégám fel is vette a kapcsolatot velük, elmondta, hogy mit szeretnének, tudnának-e ebben támogatni minket. Az alapítvány munkatársai kijöttek, megnézték, hogy miről is lenne szó. Közölték, hogy meg kell írni a pályázatot, de nem csak 1-2 növényre, hanem meg lehetne valósítani, hogy az egész belső udvart beültessék virágokkal. Munkatársam és az alapítvány kollégája megírták a pályázatot, ami kb. 1 millió forintra szólt. Ki kellett számolni, hogy mi is fér bele ebbe az összegbe. A tervek elkészítését és az ültetéssel járó munkálatok levezénylését Dr. Kristin Faurest vállalta önkéntes munkában. A pályázatot megnyertük. Az eszközök szállításában és a kerti munkálatok elkészítésében jelentős kedvezménnyel segített a Garden 2000 Bt.

A kert létrehozásában,- ami a föld és a téglá lehordását, virágok ültetését foglalta magában - az ügyfeleink kivették a részüket. A munkálatok 3 napig tartottak. Közösén ültettük a növényeket, mely ismét jó lehetőséget teremtett a kötetlenebb beszélgetésre. Két nagy téglafalú virágtartó készült és több fából készült virágágyás is, mely alkalmas futónövények ültetésére is. A következő növények kerültek udvarunkra, melyek tartalmaznak fűszer- és gyógynövényeket is:

- Japán juhar
- Harangláb
- Szívvirág
- Zergevirág
- Primula
- Hunyor
- Páfrányfélék
- Citromfű
- Izsóp

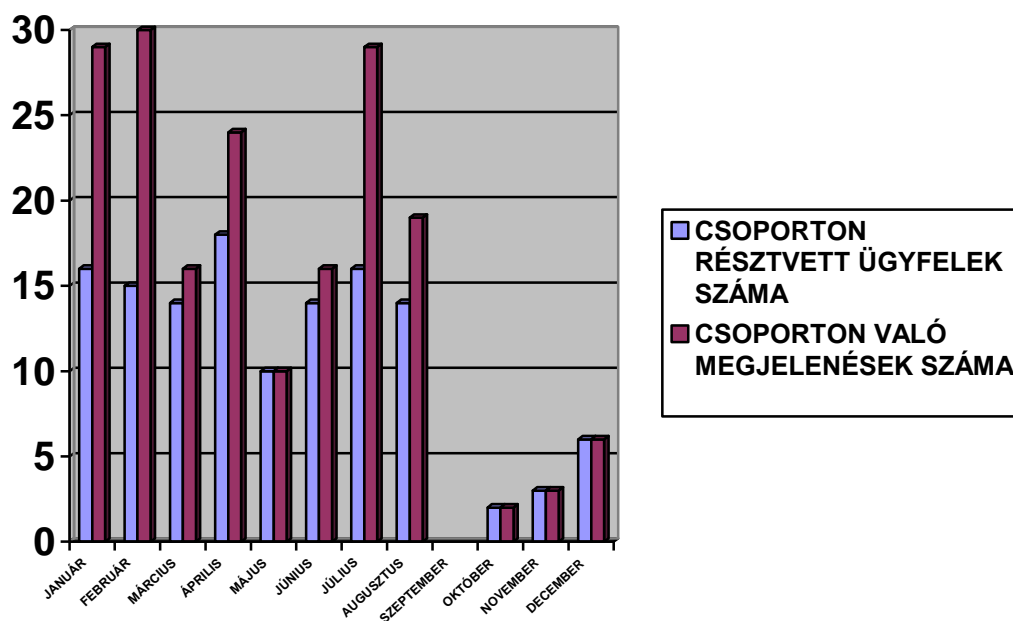
-
- Kerti iszalag
  - Trombitafolyondár
  - Borostyán

A nyári melegben kitűnő lehetőségünk nyílt kimenni a kertbe, szedni egy kis citromfüvet, és frissítő teát készíteni belőle. Ügyfeleink azóta is rendben tartják, locsolják a kertet, jobban vigyáznak környezetükre. Hangulatosabbá vált a kertünk, kellemesebb élményt nyújt kimenni és a padon ülve beszélgetni velük. A kert kiépítését követően ünnepélyes átadás történt, amit egy kis üdítővel és szendvicsekkel ünnepeltünk meg ügyfeleinkkel együtt.

MELLÉKLETEK

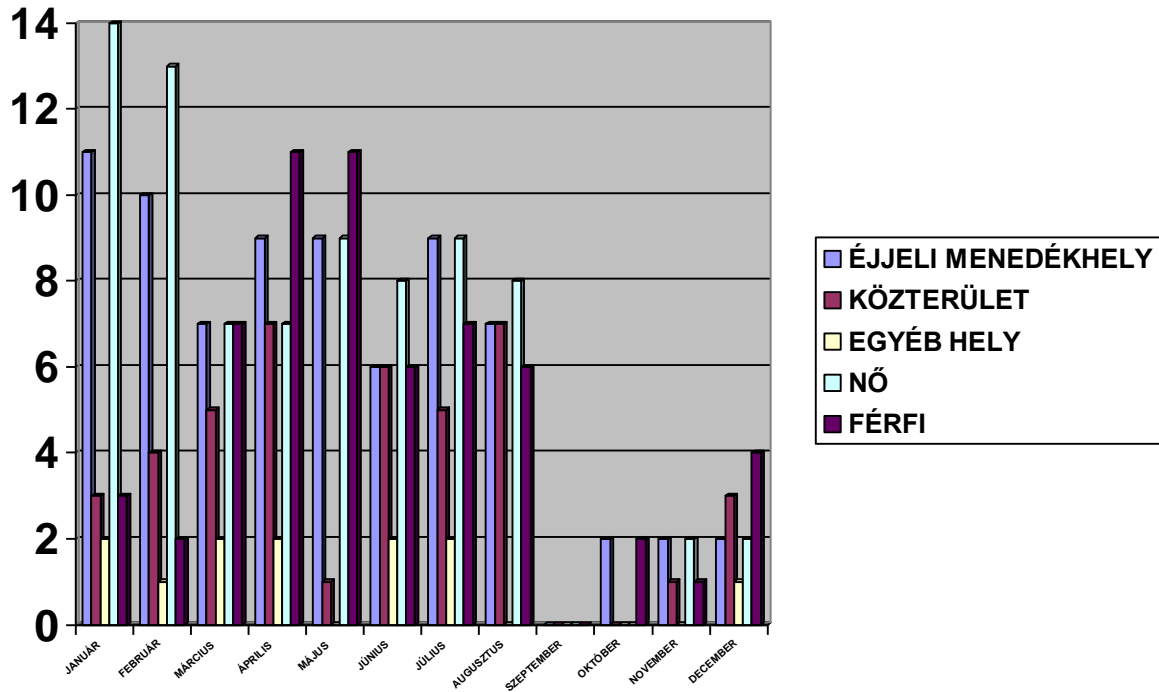
KÉZMŰVES CSOPORT

A KÉZMŰVES CSOPORTON MEGJELENT ÜGYFELEK MEGJELÉNÉSE ÉS SZÁMUK HAVI BONTÁSÁBAN

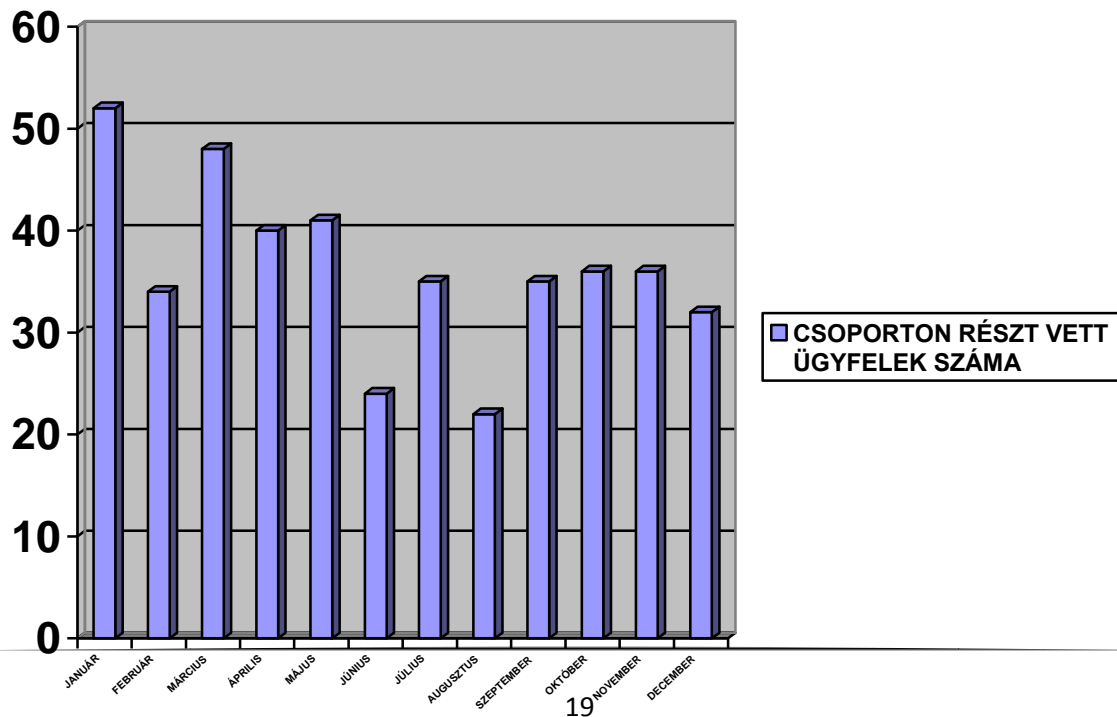
A kézműves csoportot 2008-ban összesen 65 fő látogatta meg. Ebből 37 fő éjjeli menedékhelyen tölti éjszakáit, 22-en közterületen alszanak, 6 fő pedig egyéb helyen éjszakázik. 28 férfi és 37 nő érdeklődött.

A KÉZMŰVES CSOPORTOKON RÉSZT VETT ÜGYFELEK ALVÁSI SZOKÁSAI HAVI LE- BONTÁSBAN:

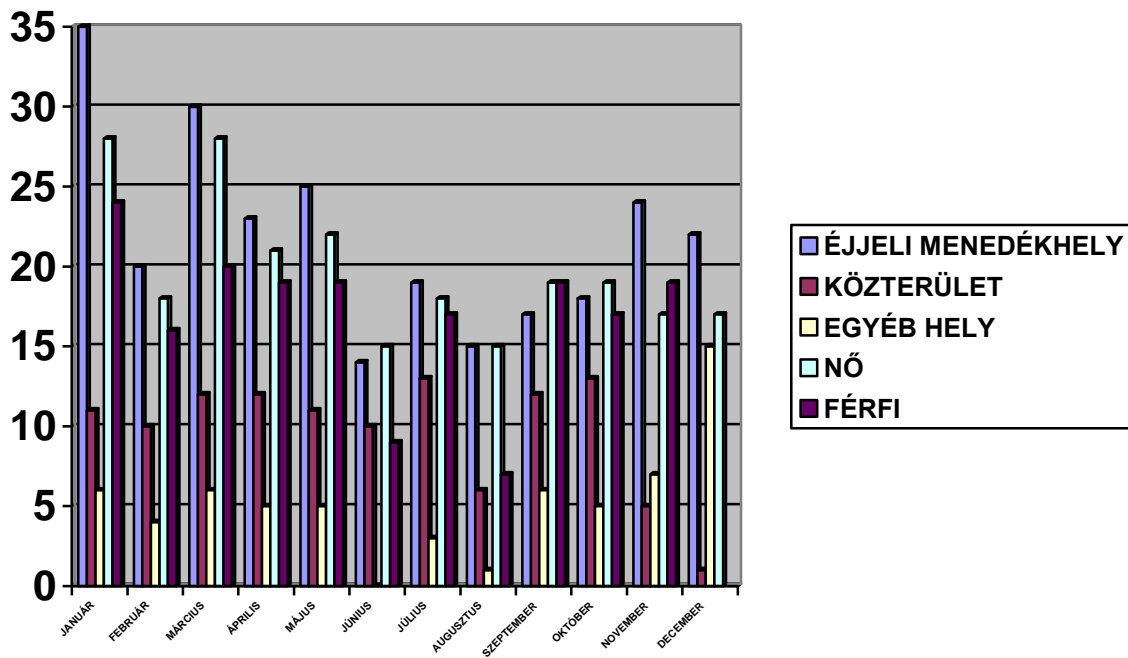
FILMKLUB

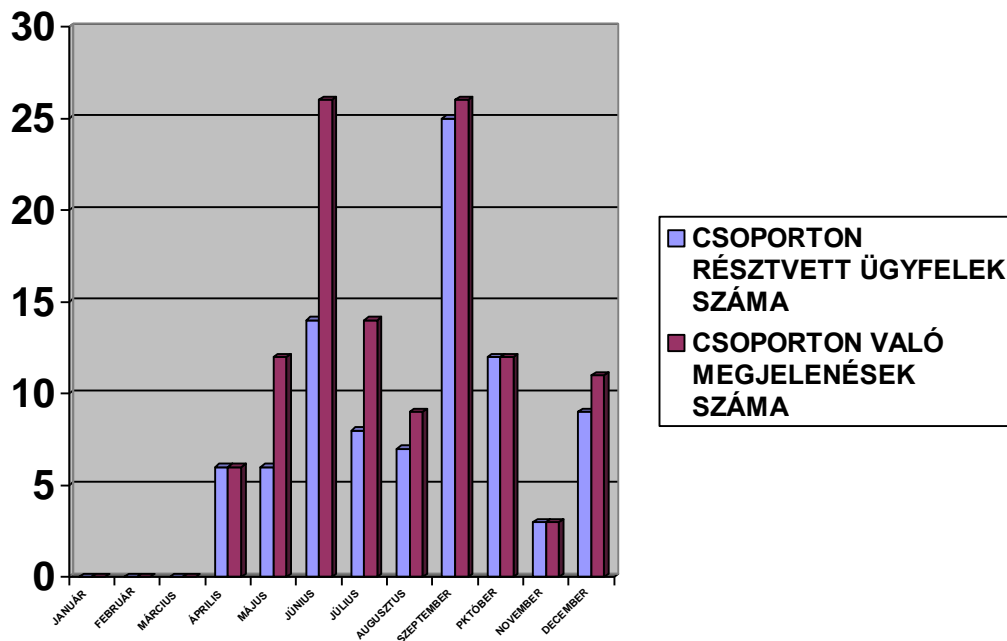
A FILM KLUBON MEGJELENT ÜGYFELEK MEGJELENÉSE ÉS SZÁMUK HAVI BONTÁSBAN:

2008-ban a filmklubon összesen **188** fő vett részt. Ezen ügyfelekből **105** éjszakait éjjeli menedékhelyen tölti, **65** közterületen, és egyéb helyen pedig **18**. Az egyéb kategória tartozik az átmeneti szálló, ismerős, éjszakai járatokon alvás és az albérlet. Közülük **97** férfi és **91** nő.

A FILM KLUBON RÉSZT VETT ÜGYFELEK ALVÁSI SZOKÁSAI HAVI LEBONTÁS- BAN

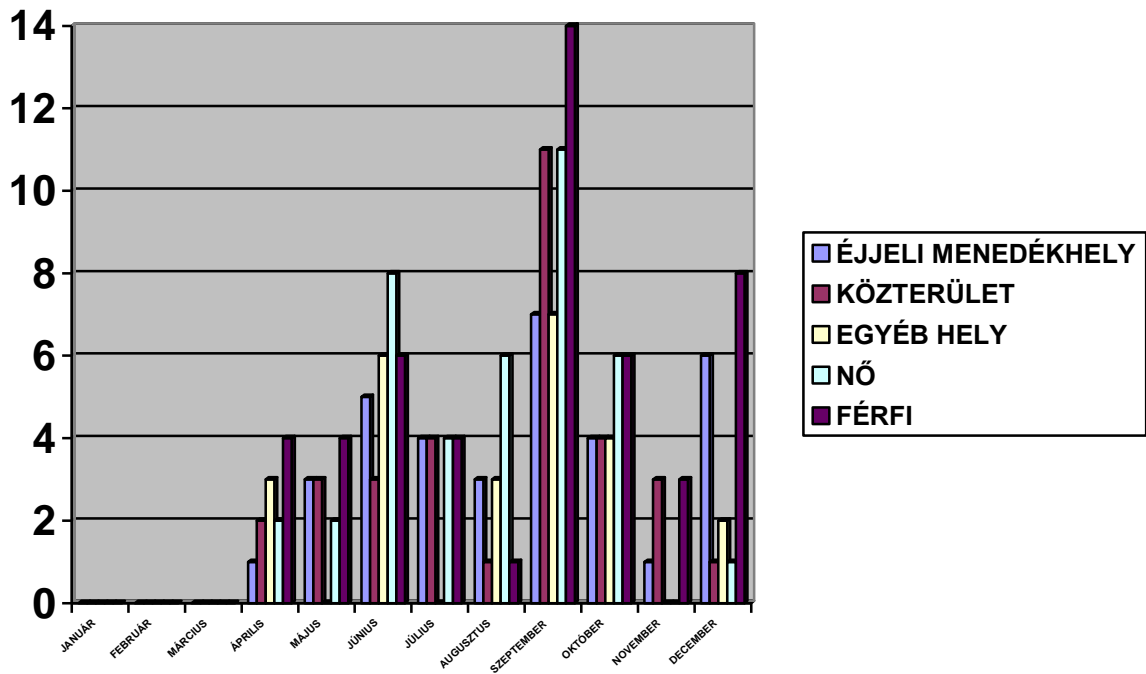

JÁTÉK CSOPORT**A JÁTÉK CSOPORTON MEGJELENT ÜGYFELEK MEGJELENÉSE ÉS SZÁMUK HAVI BONTÁSÁBAN**

A játékcsoportot 2008-ban 49 fő látogatta meg. Ebből 28-an férfiak, 21-en nők.

22-en töltik éjszakáikat éjjeli menedékhelyen, 12-en közterületen, 15-en pedig egyéb helyen.

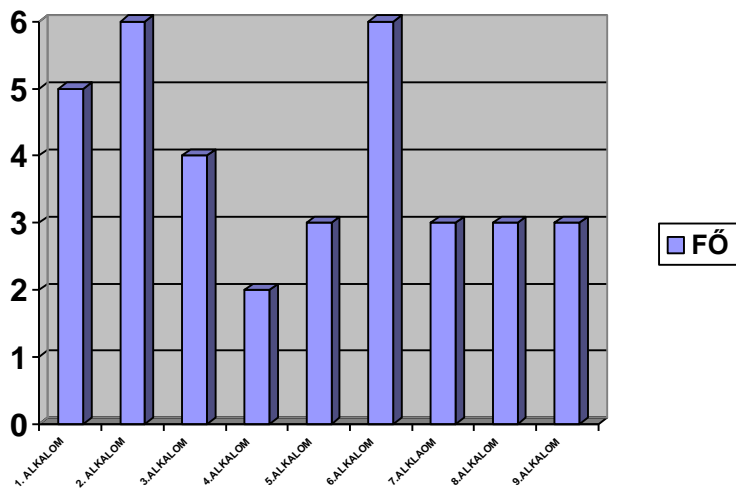
A JÁTÉK CSOPORTON RÉSZT VETT ÜGYFELEK ALVÁSI SZOKÁSAI HAVI LEBONTÁS- BAN

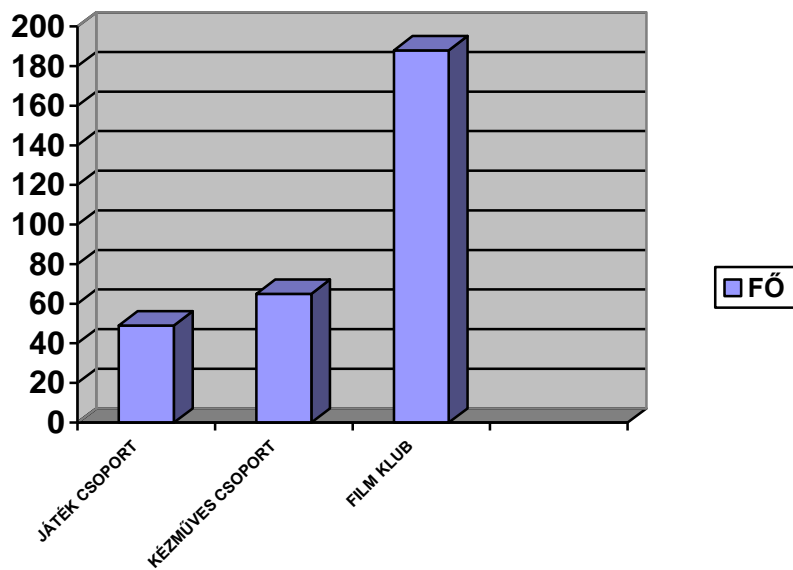
ANGOL CSOPORT

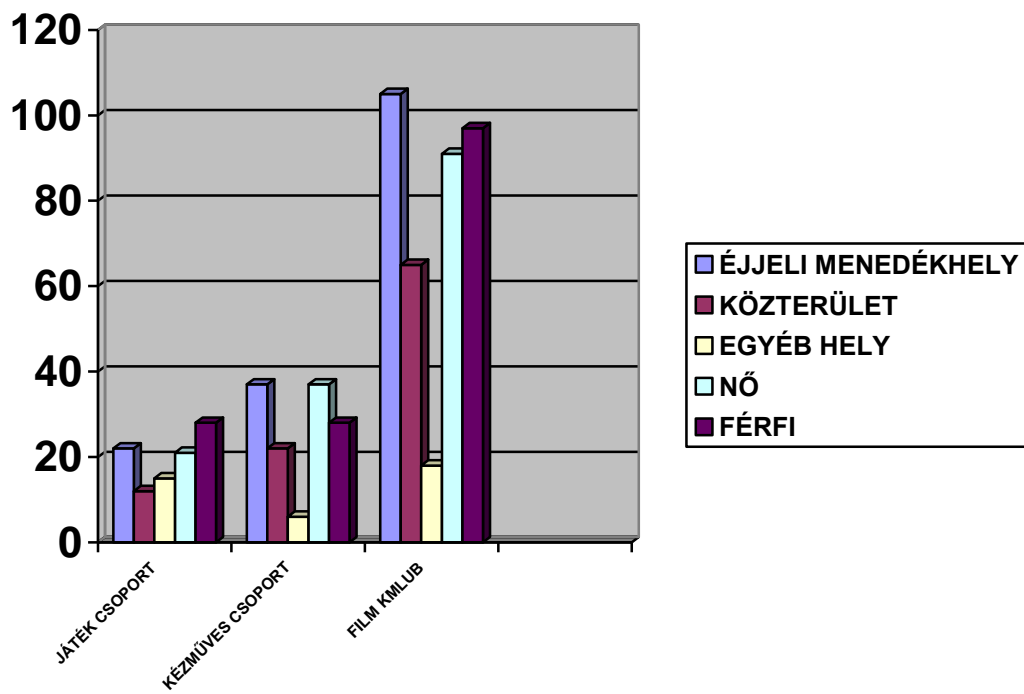
Angol óra 9 alkalommal volt 2008-ban. A részvételek aránya igen különböző.
35 fő látogatta meg azt a csoportot, 12 férfi és 8 nő.

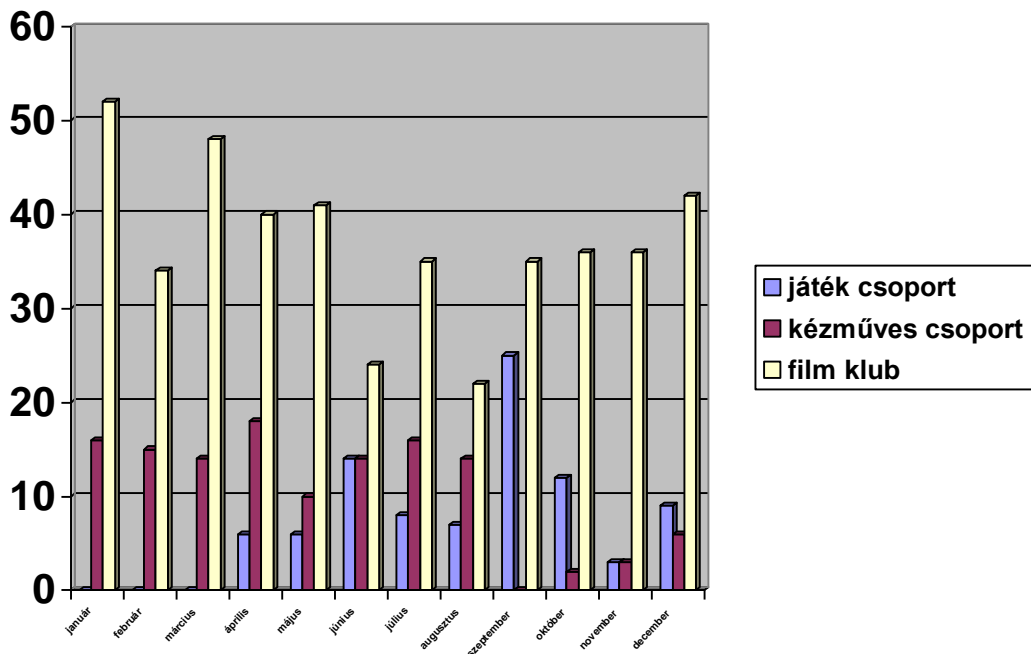
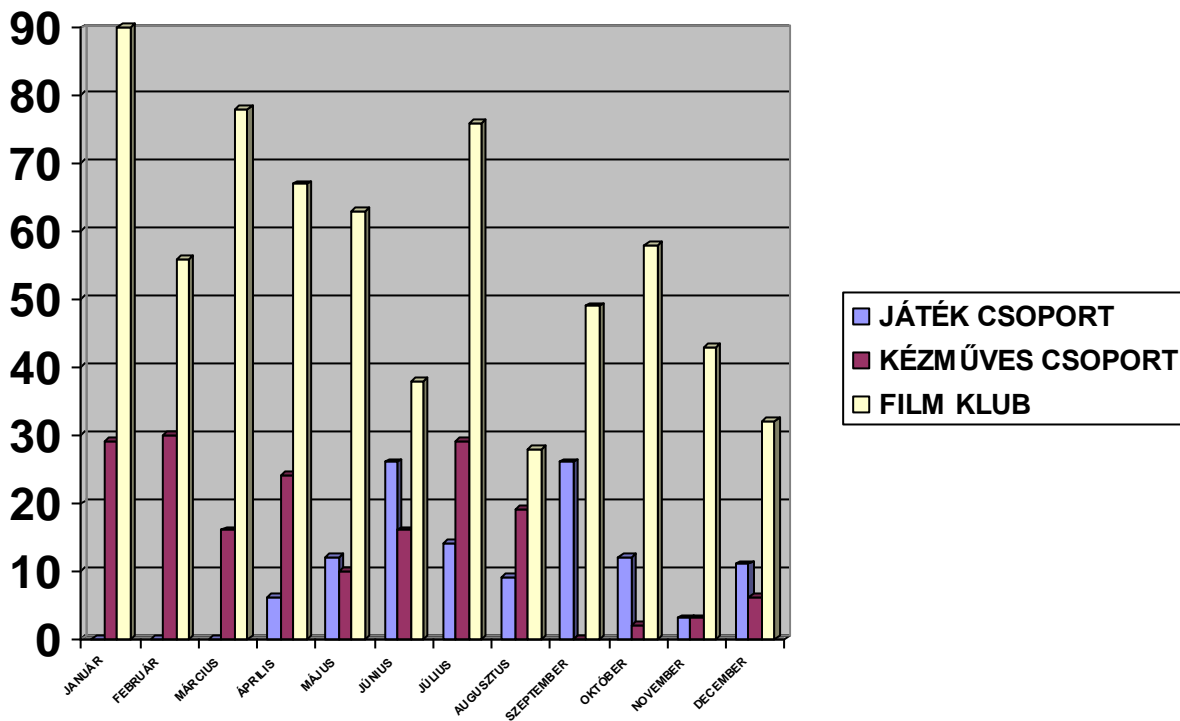

CSOPORTOK EGYMÁSHOZ VALÓ ARÁNYULÁSA

A CSOPORTOKON RÉSZT VETT ÜGYFELEK SZÁMÁNAK ÖSSZEHASONLÍTÁSA**A CSOPORTOKON VALÓ MEGJELENÉSEK ÖSSZEHASONLÍTÁSA**

Nemzeti Fejlesztési Ügynökség
www.ujsechenyiterv.gov.hu
06 40 638 638

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg.